

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē araṇyakāṇḍē

॥ ṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

vilapatā śrīrāmēṇa vṛkṣān paśūṃśca prati sītāviṣayakavārtāyā
jijñāsanam bhrāntasya tasya rōdanam bhūyō bhūyastēna
sītāyā anvēṣaṇam ca

bhṛśamāvrajamānasya
tasyādhō vāmalōcanam |
prāsphuraccāskhalad rāmō
vēpathuścāsyā jāyatē || 3.60.1 ||

upālakṣya nimittāni
sōśubhāni muhurmuḥuḥ |
apī kṣēmam tu sītāyā
iti vai vyājahāra ha || 3.60.2 ||

tvaramāṇō jagāmātha
sītādarśanalālasaḥ |
śūnyamāvasatham dṛṣṭvā
babhūvōdvignamānasaḥ || 3.60.3 ||

udbhramanniva vēgēna
vikṣipan raghunandanah |

tatra tatrōṭajasthāna -
mabhivīkṣya samantataḥ || 3.60.4 ||

dadarśa parṇaśālāṃ ca
sītayā rahitāṃ tadā |
śriyā virahitāṃ dhvastāṃ
hēmantē padminīmiva || 3.60.5 ||

rudantamiva vṛkṣaiśca
glānapuṣpamṛgadvijam |
śriyā vihīnaṃ vidhvastaṃ
santyaktaṃ vanadaivataiḥ || 3.60.6 ||

viprakīrṇājina kuśaṃ
vipraviddhabṛśikaṭam |
drṣṭvā sūnyōṭajasthānaṃ
vilalāpa punaḥ punaḥ || 3.60.7 ||

hṛtā mṛtā vā naṣṭā vā
bhakṣitā vā bhaviṣyati |
nilīnāpyathavā bhīru -
rathavā vanamāśritā || 3.60.8 ||

gatā vicētum puṣpāṇi
phalānyapi ca vā punaḥ |
athavā padminīm yātā
jalārthaṃ vā nadīm gatā || 3.60.9 ||

yatnānmṛgayamāṇastu
nāsasāda vanē priyām |

śōkaraktēkṣaṇaḥ śrīmā -

nunmatta iva lakṣyatē || 3.60.10 ||

vṛkṣād vṛkṣam pradhāvan sa

girīṃścāpi nadīnadam |

babhrāma vilapan rāmaḥ

śōkapañkārṇavaplutaḥ || 3.60.11 ||

asti kaccittvayā dṛṣṭā

sā kadambapriyā priyā |

kadamba yadi jānīṣē

śaṃsa sītāṃ śubhānanām || 3.60.12 ||

snigdhapallavasankāśām

pītakauśēyavāsinīm |

śaṃsasva yadi sā dṛṣṭā

bilva bilvōpamastanī || 3.60.13 ||

athavārjuna śaṃsa tvaṃ

priyām tāmarjunapriyām |

janakasya sutā tanvī

yadi jīvati vā na vā || 3.60.14 ||

kakubhaḥ kakubhōruṃ tām

vyaktaṃ jānāti maithilīm |

latāpallavapuṣpādhyō

bhāti hyēṣa vanaspatiḥ || 3.60.15 ||

bhramarairupagītaśca

yathā drumavarō hyasi |

ēṣa vyaktaṃ vijānāti
tilakastilakapriyām || 3.60.16 ||

aśōka śōkāpanuda
śōkōpahatacētanam |
tvannāmānaṃ kuru kṣipraṃ
priyāsandarśanēna mām || 3.60.17 ||

yadi tāla tvayā dṛṣṭā
pakvatālōpamastanī |
kathayasva varārōhām
kāruṇyaṃ yadi tē mayi || 3.60.18 ||

yadi dṛṣṭā tvayā jambō
jāmbūnadasamaprabhā |
priyām yadi vijānāsi
niḥśaṅka kathayasva mē || 3.60.19 ||

ahō tvaṃ karṇikārādya
puṣpitaḥ śōbhasē bhṛśam |
karṇikārapriyām sādhvīm
śaṃsa dṛṣṭā yadi priyā || 3.60.20 ||

cūtanīpamahāsālān
panasān kuravān dhavān |
dāḍimānapī tān gatvā
dṛṣṭvā rāmō mahāyaśāḥ || 3.60.21 ||

bakulānatha punnāgām -
ścandanān kētakāmstathā |

prcchan rāmō vanē bhrānta
unmatta iva lakṣyatē || 3.60.22 ||

athavā mṛgaśāvākṣiṃ
mṛga jānāsi maithilīm |
mṛgaviprēkṣaṇī kāntā
mṛgībhiḥ sahitā bhavēt || 3.60.23 ||

gaja sā gajanāsōru -
ryadi dṛṣṭā tvayā bhavēt |
tām manyē viditām tubhya -
mākhyāhi varavāraṇa || 3.60.24 ||

śārdūla yadi sā dṛṣṭā
priyā candranibhānanā |
maithilī mama visrabdhah
kathayasva na tē bhayam || 3.60.25 ||

kiṃ dhāvasi priyē nūnaṃ
dṛṣṭāsi kamalēkṣaṇē |
vṛkṣairācchādya cātmānaṃ
kiṃ mām na pratibhāṣasē || 3.60.26 ||

tiṣṭha tiṣṭha varārōhē
na tē'sti karuṇā mayi |
nātyartham hāsyāśīlāsi
kimartham māmupēkṣasē || 3.60.27 ||

pītakausēyakēnāsi
sūcitā varavarṇini |

dhāvantyapi mayā dṛṣṭā
tiṣṭha yadyasti sauhrdam || 3.60.28 ||

naiva sā nūnamathavā
hiṃsitā cāruhāsinī |
kr̥cchraṃ prāptaṃ na mām nūnaṃ
yathōpēkṣitumarhati || 3.60.29 ||

vyaktaṃ sā bhakṣitā bālā
rākṣasaiḥ piśitāśanaiḥ |
vibhajyāṅgāni sarvāṇi
mayā virahitā priyā || 3.60.30 ||

nūnaṃ tacchubhadantōṣṭhaṃ
sunāsaṃ śubhakuṇḍalam |
pūrṇacandranibhaṃ grastaṃ
mukhaṃ niṣprabhatāṃ gatam || 3.60.31 ||

sā hi campakavarṇābhā
grīvā graivēyakōcitā |
kōmalā vilapantyāstu
kāntāyā bhakṣitā śubhā || 3.60.32 ||

nūnaṃ vikṣipyamāṇau tau
bāhū pallavakōmalau |
bhakṣitau vēpamānāgrau
sahastābharaṇāṅgadau || 3.60.33 ||

mayā virahitā bālā
rakṣasām bhakṣaṇāya vai |

sārthēnēva parityaktā

bhakṣitā bahubāndhavā || 3.60.34 ||

hā lakṣmaṇa mahābāhō

paśyasē tvaṃ priyāṃ kvacit |

hā priyē kva gatā bhadre

hā sītēti punaḥ punaḥ || 3.60.35 ||

ityēvaṃ vilapan rāmaḥ

paridhāvan vanād vanam |

kvacidudbhramatē vēgāt

kvacid vibhramatē balāt || 3.60.36 ||

kvacinmatta ivābhāti

kāntānvēṣaṇatatparaḥ |

sa vanāni nadīḥ śailān

giriprasravaṇāni ca |

kānanāni ca vēgēna

bhramatyaparisaṃsthitaḥ || 3.60.37 ||

tadā sa gatvā vipulaṃ mahad vanaṃ

parītya sarvaṃ tvatha maithilīṃ prati |

aniṣṭhitāśaḥ sa cakāra mārgaṇē

punaḥ priyāyāḥ paramaṃ pariśramam || 3.60.38 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē

aranyakāṇḍē ṣaṣṭitamaḥ sargaḥ ||